

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 21 kwietnia 2016 r.

DKO-WEPI SN.053.1.2016.AT

Pan
Jacek Brygman
Przewodniczący Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich
Województwa Kujawsko-Pomorskiego
Wójt Gminy Cekcyn

+ K. Stanczyk
M. Szczęsna
Odp. na stron 4

Szanowny Panie Przewodniczący,

odnosząc się do Stanowiska nr 2/2016 Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 lutego 2016 roku w sprawie zmian w systemie oświaty, uprzejmie wyjaśniam.

W świetle znowelizowanych przepisów ustawy o systemie oświaty¹, od 1 września 2016 r. obowiązek szkolny dziecka rozpoczyna się z początkiem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko kończy 7 lat.²

Dziecko w wieku 6 lat jest obowiązane odbyć roczne przygotowanie przedszkolne w przedszkolu lub w innej formie wychowania przedszkolnego³. Natomiast zainteresowanym rodzicom dzieci 4- i 5-letnich zapewnione zostanie miejsce realizacji wychowania przedszkolnego.

W odniesieniu do dziecka 3-letniego na gminy nałożony został obowiązek zapewnienia miejsca realizacji wychowania przedszkolnego od dnia 1 września 2017 r.

Na wniosek rodziców naukę w szkole podstawowej może także rozpocząć dziecko, które w danym roku kalendarzowym kończy 6 lat.⁴

¹ Ustawa z dnia 29 grudnia 2015 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. z 2016 r. poz. 35.

² Art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (j.t. Dz. U. z 2015 r., poz. 2156 ze zm.)

³ Do 31 sierpnia 2019 r. także w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej.

⁴ Art. 16 ust. 1 ww. ustawy.

Dyrektor szkoły podstawowej przyjmuje dziecko 6-letnie do pierwszej klasy, jeżeli:

- 1) korzystało z wychowania przedszkolnego w roku szkolnym poprzedzającym rok szkolny, w którym ma rozpocząć naukę w szkole podstawowej, albo
- 2) posiada opinię o możliwości rozpoczęcia nauki w szkole podstawowej, wydaną przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną⁵.

Wprowadzone zmiany wychodzą naprzeciw oczekiwaniom i potrzebom rodziców dzieci 6 – letnich, którzy – protestując przeciwko obniżeniu wieku obowiązku szkolnego, zwracali uwagę na:

- emocjonalne problemy dziecka,
- nieprzygotowanie infrastruktury części szkół na przyjęcie 6-latków,
- nauczanie w oddziałach mieszanych złożonych z uczniów 6- i 7-letnich,
- niedostosowanie opieki świetlicowej do potrzeb emocjonalnych młodszych dzieci.

Na problemy te zwracali także uwagę rodzice, którzy w 2015 r. podpisali się pod obywatelskim projektem zmian w ustawie o *systemie oświaty* dotyczącym powrotu do dotychczasowego wieku rozpoczynania edukacji szkolnej – zebrano wówczas około 300 tys. podpisów. W 2011 r. w tej samej sprawie zebrano poparcie blisko 350 tys. osób. Nie można nie liczyć się z opinią tak znaczącej liczby rodziców.

Zasadność wprowadzonych w ustawie o *systemie oświaty* zmian, potwierdzają też liczne opinie wyrażane przez rodziców kierowane drogą telefoniczną, mailową i listową do Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Jednocześnie, uprzejmie informuję, że Ministerstwo Edukacji Narodowej dokona przeglądu obecnego systemu finansowania zadań oświatowych przez samorządy i przeprowadzi analizę sposobu jego funkcjonowania. W kontekście zmian w zakresie wieku rozpoczęcia obowiązku szkolnego Ministerstwo Edukacji Narodowej przeanalizuje również możliwość objęcia dzieci 6-letnich przebywających w placówkach wychowania przedszkolnego współfinansowaniem w ramach części oświatowej subwencji ogólnej. Resort edukacji musi starannie rozważyć wszelkie konsekwencje związane z taką propozycją. Należy jednak zauważyć, że powyższe może być wprowadzone jedynie w drodze zmian ustawowych.

Informuję ponadto, że aktualnie, w okresie od lutego do czerwca 2016 r. odbywa się ogólnopolska debata na temat przyszłości polskiej edukacji „Uczeń. Rodzic. Nauczyciel – Dobra Zmiana”. Jednym z jej tematów jest finansowanie oświaty, w tym również sposób finansowania małych szkół (dyskusji poddana jest również definicja małej szkoły). Po zakończeniu debaty przygotowany zostanie projekt zmian odpowiednich przepisów prawa oświatowego.

⁵ Art. 16 ust. 1a ww. ustawy.

Zgodnie z art. 14d ustawy o systemie oświaty na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego gmina otrzymuje dotację celową z budżetu państwa. Dotacja jest naliczana na każdego ucznia objętego wychowaniem przedszkolnym bez względu na wiek, w tym również na dziecko sześciolatek. Jeśli liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wzrośnie, a tego należy się spodziewać, wzrośnie również wysokość dotacji przedszkolnej przekazywanej gminom.

Ponadto, z uwagi na szacowany istotny wzrost liczby dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym od września 2016 roku, została zwiększona obowiązująca w 2016 roku wysokość kwoty rocznej dotacji na każde dziecko objęte wychowaniem przedszkolnym z 1 305 zł do 1 370 zł. Oznacza to, że gminy otrzymają w 2016 roku dotację na rozwój wychowania przedszkolnego o 5% większą niż gdyby pozostawiono poprzednią wysokość kwoty rocznej dotacji na dziecko.

W związku ze zwiększeniem kwoty rocznej dotacji na dziecko, zwiększoną liczbą dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w przyszłości oraz brakiem obowiązku szkolnego dla dzieci sześciolatek od roku szkolnego 2016/2017, ustawa budżetowa na rok 2016 powiększa kwotę rezerwy celowej budżetu państwa przeznaczonej na zwiększenie dostępności wychowania przedszkolnego o 84 mln zł, z jednoczesnym zmniejszeniem o tę wartość części oświatowej subwencji ogólnej.

Ostatecznie więc łączna pula środków na rok 2016 przekazywana z budżetu państwa dla samorządów w zakresie subwencji oświatowej i dotacji na realizację wychowania przedszkolnego pozostanie na tym samym poziomie jak wysokość planowana przed zniesieniem obowiązku szkolnego dla dzieci sześciolatek.

Zgodnie zobowiązującym mechanizmem ustalania wysokości części oświatowej subwencji ogólnej dla gmin, subwencja naliczona na cały 2016 r. uwzględnia wszystkie dzieci 6-letnie, które zgodnie ze stanem prawnym z 2015 r. zostały objęte obowiązkiem szkolnym od dnia 1 września 2015 r.

W konsekwencji, w całym 2016 r. na każde dziecko 6-letnie pozostające w wychowaniu przedszkolnym przekazywana będzie zwiększona kwota dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie realizacji przez gminy zadań własnych w zakresie wychowania przedszkolnego, a także kwota części oświatowej subwencji ogólnej⁶.

Nowelizacja art. 42 ust. 2 ustawy – Karta Nauczyciela dotycząca likwidacji tzw. „godzin karcianych” nie zmieni katalogu zajęć prowadzonych przez szkoły. Dzieci i młodzież nadal będą korzystać z zajęć wzbogacających ofertę szkoły, odpowiadających ich potrzebom i zainteresowaniom.

Zmiana przepisu jest powrotem do jego brzmienia sprzed 1 września 2009 r. - brzmienie art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy – *Karta Nauczyciela* w okresie od 21 sierpnia 2003 r. do 31 sierpnia 2009 r.:

⁶ Kwota przewidziana na 2016 r., pomniejszona o 84 mln zł.

„2) inne czynności i zajęcia wynikające z zadań statutowych szkoły, ze szczególnym uwzględnieniem zajęć opiekuńczych i wychowawczych wynikających z potrzeb i zainteresowań uczniów;” – wówczas dyrektor szkoły zapewniał organizację zajęć opiekuńczych i wychowawczych w sposób adekwatny do potrzeb i zainteresowań uczniów, a zajęcia te były właściwie organizowane.

W okresie przejściowym, do czasu systemowego rozwiązania organizacji ww. zajęć, dyrektorzy powinni motywować nauczycieli do realizacji zajęć w ramach ich tygodniowego czasu pracy, wykorzystując funkcję wspierającą dodatku motywacyjnego.

Przed wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 29 grudnia 2015 r. rola organu sprawującego nadzór pedagogiczny, w obszarze kształtowania sieci publicznych przedszkoli i szkół, ograniczała się jedynie do opiniowania likwidacji lub przekształcania przedszkoli, szkół i placówek prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Opinie organów sprawujących nadzór pedagogiczny nie miały charakteru wiążącego.

W ostatnich latach można było, niestety, zaobserwować zmiany w sieci szkół prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego mające na celu np. zastąpienie publicznych szkół/przedszkoli prowadzonych przez samorządy szkołami/przedszkolami prowadzonymi przez inne podmioty. Działania takie z reguły były podyktowane względami ekonomicznymi i miały na celu ograniczenie wydatków ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego na prowadzenie szkół i placówek publicznych (w tym poprzez omijanie przepisów ustawy - *Karta Nauczyciela*, m.in. w zakresie gwarancji dotyczących wysokości wynagrodzeń nauczycieli).

W związku z tym, przywrócona została kontrola kuratorów oświaty nad działaniami jednostek samorządu terytorialnego w zakresie racjonalnego kształtowania sieci publicznych szkół i przedszkoli. Ustalenie przez radę gminy sieci publicznych przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego jest możliwe po uzyskaniu pozytywnej opinii kuratora oświaty. Kurator oświaty ocenia np. czy projektowana sieć przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego zapewni wszystkim dzieciom zamieszkałym na terenie gminy, obowiązującym do realizacji obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego możliwość spełniania tego obowiązku. Taka sama zasada dotyczy ustalenia przez radę gminy lub radę powiatu planu sieci publicznych szkół. Kurator, opiniując projekt planu sieci szkół, oceni czy nowy kształt sieci umożliwi dzieciom i młodzieży zamieszkałym na terenie danej jednostki samorządu terytorialnego realizację obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

Jednocześnie, zmiana brzmienia art. 59 ustawy o *systemie oświaty* uniemożliwi zlikwidowanie lub przekształcenie szkoły lub placówki prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego bez uzyskania pozytywnej opinii organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Opinia organu sprawującego nadzór pedagogiczny jest, tak jak przed nowelizacją ustawy o *systemie oświaty* z dnia

19 marca 2009 r., wydawana w drodze postanowienia. Na postanowienie przysługuje:

- 1) zażalenie do ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania – w przypadku postanowienia wydanego przez kuratora oświaty;
- 2) wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – w przypadku postanowienia wydanego przez tego ministra.

Nowe brzmienie art. 58 ust. 3 ustawy o *systemie oświaty* jest dopełnieniem wprowadzonych zmian mających na celu wzmocnienie roli organu nadzoru pedagogicznego w kształtowaniu sieci szkół i przedszkoli. Wydanie zezwolenia na założenie publicznej szkoły lub placówki, przez osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego lub osobę fizyczną, musi być poprzedzone uzyskaniem pozytywnej opinii kuratora oświaty. Uniemożliwi to ewentualne próby zastąpienia szkoły prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego publiczną szkołą prowadzoną przez inny podmiot, czyli szkołą, która co do zasady ma być jedynie uzupełnieniem sieci.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Maciej Kopeć
Podsekretarz Stanu

Do wiadomości:
Sekretariat Prezesa Rady Ministrów